

KONFERENCJA

SCM-BIBLIOTEKA MIEJSCEM WSPÓLNOTY – PRZESTRZEŃ DIALOGU I TOŻSAMOŚCI

8 października 2025

W dniu 8 października 2025 roku w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu odbyła się konferencja zorganizowana z okazji Międzynarodowego Miesiąca Bibliotek Szkolnych, poświęcona roli biblioteki jako miejsca budowania więzi, dialogu i wspólnoty.

Podczas konferencji zwrócono uwagę na zmieniającą się rolę nauczyciela bibliotekarza i bibliotekarza. Współcześnie nie są oni jedynie promotorami czytelnictwa, ale również opiekunami pamięci, animatorami kultury oraz twórcami mostów między ludźmi i pokoleniami.

Program konferencji:

- Poezjoterapia. O terapeutycznej mocy słowa – dr hab. Magdalena Szpunar,
- Budowanie relacji międzypokoleniowych w wybranych portugalskich i polskich książkach obrazkowych – dr Elżbieta Jamróz-Stolarska,
- Wspólnotowość Gorzowskich Klubów Czytających Rodzin i ich rola w kształtowaniu kultury czytelniczej – Anna Giniewska,
- 12.40 – 13.10 – Metoda Lisa, czyli jak w Suchym Lesie oswojamy czytelników z biblioteką – Justyna Rudomina i Monika Jabłuszewska – Panie z biblioteki,
- Budowanie świadomej i zaangażowanej społeczności poprzez twórczość – Marcelina Halaś,
- Biblioteka w literaturze – miejsce odkryć i zbrodni – dr hab. Paweł Kaczyński.

Poezjoterapia. O terapeutycznej mocy słowa

DR HAB. MAGDALENA SZPUNAR
PROF. UNIWERSYTETU
ŚLĄSKIEGO

Pani Magdalena Szpunar zaczęła swoje wystąpienie od wyjaśnienia, czym jest poezjoterapia i w jaki sposób słowo, poezja może pełnić funkcję terapeutyczną.

Poruszyła temat wpływu trudnych doświadczeń życiowych, traumy na zdrowie człowieka.

Zwróciła uwagę, że ukrywane przed innymi przeżycia mogą przejawiać się w postaci ruminacji, lęku, natrętnych myśli czy koszmarów sennych. Jak podkreśliła, im większy wysiłek wkładamy w tłumienie emocji i myśli, tym bardziej obciążamy własny organizm. Stąd większa podatność na choroby, pojawienie się problemów psychosomatycznych.

Prelegentka zauważyła, że ważne jest jednak co robimy z tymi traumatycznymi wydarzeniami. Uważa, że poezja może mieć funkcję autoterapeutyczną, jej domeną są przeżycia wewnętrzne, jest ona silnie nacechowana emocjonalnie. Terapeutyczna rola poezji polega na spojrzeniu na coś w zupełnie inny sposób. Identyfikacja z podmiotem lirycznym ułatwia mówienie o tym, co jest zablokowane, zepchnięte do podświadomości, o trudnych doświadczeniach.

Wyrażanie siebie poprzez poezję pozwala na przeżycie katharsis. Umożliwia uporządkowanie przeżyć oraz nadanie im sensu. Emocje zostają uwolnione, napięcie zaczyna stopniowo maleć i może nastąpić poprawa samopoczucia.

Prelegentka podkreśliła, że konfrontacja z własnymi emocjami poprzez opisywanie ich, sprzyja zrozumieniu i oswojeniu trudnych przeżyć. Ubranie doświadczenia w słowa pozwala lepiej je przetworzyć, nadać mu nowe znaczenie, a tym samym oderwać się od bolesnej przeszłości.

Budowanie relacji międzypokoleniowych w wybranych portugalskich i polskich książkach obrazkowych

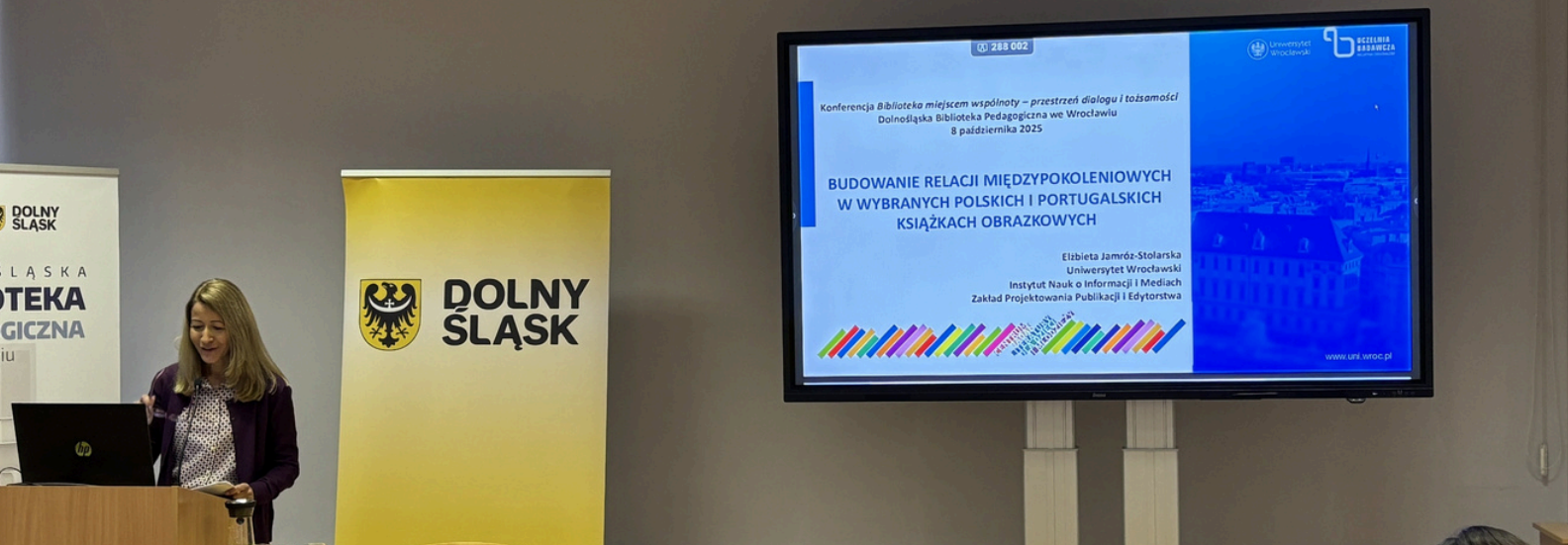
DR ELŻBIETA JAMRÓZ-STOLARSKA,
INSTYTUT NAUK O INFORMACJI I MEDIACH, UNIWERSYTET WROCŁAWSKI

Podczas swojego wystąpienia dr Elżbieta Jamróz-Stolarska przedstawiła analizę sposobów ukazywania relacji międzypokoleniowych – relacji wnuków z dziadkami, w wybranych portugalskich i polskich książkach obrazkowych. Zaprezentowała modele wizerunków dziadków zawarte w polskiej literaturze, zaproponowane przez Alicję Zbierzchowską. Były wśród nich dziadkowie wybrani przez dziecko, dziadkowie u schyłku życia, dziadkowie wszytkomogący, towarzysze zabaw i opiekunowie dziecka.

Na wstępie prelegentka zwróciła uwagę na zmieniającą się pozycję osób starszych we współczesnym społeczeństwie.

Wskazała, że dzisiejsi seniorzy coraz częściej są osobami aktywnymi zawodowo, sprawnymi fizycznie i zaangażowanymi społecznie, co wpływa również na redefinicję ich ról w rodzinie i w życiu społecznym.

Jednym z dominujących tematów książek obrazkowych są relacje rodzinne, a w szczególności więzi między dziadkami a wnukami. Badaczka porównała strategie przedstawiania tych relacji w książkach portugalskich i polskich autorów, zwracając szczególną uwagę na emocjonalny charakter więzi między dzieckiem a dziadkiem.

W dalszej części wystąpienia prelegentka zaprezentowała wyniki analizy współczesnych portugalskich książek obrazkowych. Wśród analizowanych książek były "Kocyk" Miguela Gouveia i "Mój dziadek" Catariny Sobral. Oba tytuły odchodzą od stereotypowego wizerunku dziadka, wychodzą poza utarte role przypisywane dziadkom. Stają się oni przyjaciółmi wspierającymi swoje wnuki. Można w nich odnaleźć nowe kategorie wizerunku, takie jak aktywny senior, dziadek zdystansowany. Następnie prelegentka przedstawiła wizerunki polskich dziadków, na podstawie książek obrazkowych - "Ninka.

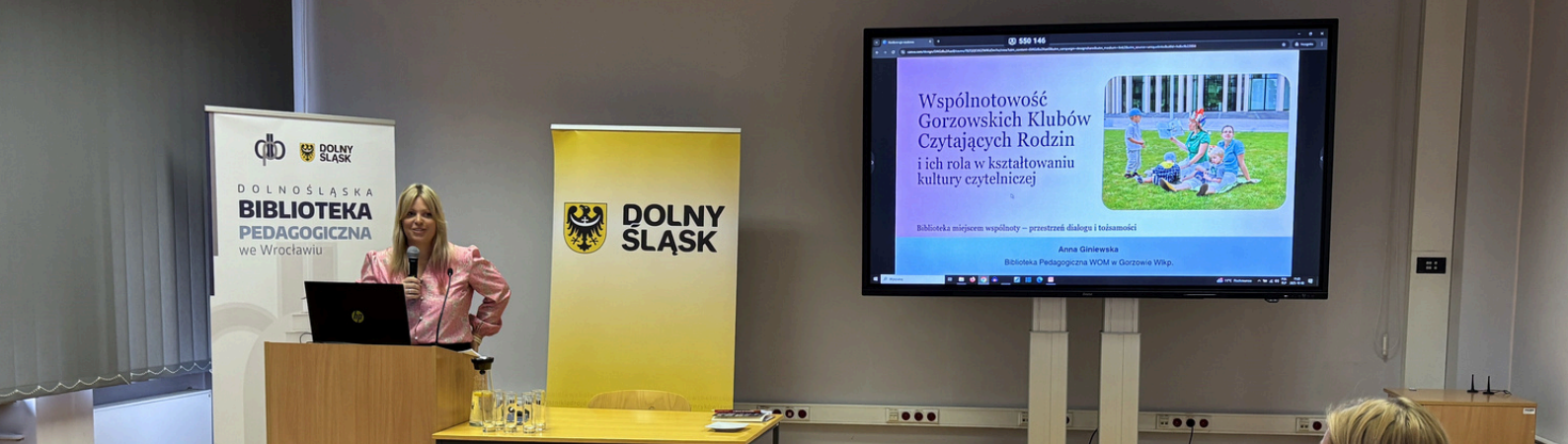
Dziadku, chodź!" Karoliny Lijklemy i "Nie bój się dziadku" Pawła Pawlaka. W polskich książkach role pokoleniowe ulegają odwróceniu, na pierwszy plan wysuwa się postać wnuczki przejmującej rolę opiekunki, przewodniczki osoby starszej.

Podsumowując, prelegentka zaznaczyła, że książki obrazkowe przedstawiające relacje między wnukami a dziadkami warto rozpatrywać nie tylko w kontekście literackim, lecz także społecznym i wychowawczym. Mogą one bowiem służyć budowaniu dialogu międzypokoleniowego, wzajemnego zrozumienia i refleksji nad współczesnym postrzeganiem starości.

Wspólnotowość Gorzowskich Klubów Czytających Rodzin i ich rola w kształtowaniu kultury czytelniczej

ANNA GINIEWSKA,
BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA
WOM GORZÓW WLKP.

Pani Anna Giniewska podczas swojego wystąpienia przedstawiła zagadnienie wspólnotowego wymiaru działalności gorzowskich Klubów Czytających Rodzin. W centrum jej refleksji znalazła się rola regularnego głośnego czytania w przestrzeni biblioteki jako narzędzia sprzyjającego integracji rodzin, budowaniu dialogu międzypokoleniowego oraz wzmacnianiu tożsamości czytelniczej uczestników.

Prelegentka podkreśliła, że poprzez organizację różnorodnych działań biblioteka buduje wśród odwiedzających poczucie przynależności i bliskości z instytucją – staje się dla nich “naszym miejscem”. W efekcie obserwuje się wzrost liczby użytkowników oraz większe zróżnicowanie struktury czytelników. To w bibliotece powstają społeczności skupione wokół wspólnego celu, jakim jest rozwój pasji czytelniczych, dzielenie się wiedzą i odkrywanie świata literatury.

Następnie prelegentka omówiła korzyści płynące z głośnego czytania, podkreślając jego wyjątkowe znaczenie w życiu rodzinnym, które – jak zauważyła – obecnie znajduje się w kryzysie. Wskazała przy tym na istotną rolę biblioteki jako miejsca, które poprzez różnorodne działania animujące.

Wspólna zabawa, twórcza analiza tekstów literackich, odgrywanie ról, zajęcia plastyczne i inne formy aktywności, mogą skutecznie wspierać rozwój rodzinnego czytelnictwa i odbudowę więzi międzypokoleniowych.

W kolejnej części wystąpienia Pani Anna Giniewska przedstawiła inicjatywy realizowane w ramach Gorzowskich Klubów Czytających rodzin związane z głośnym czytaniem. Wśród nich były m.in. Przystanek Czytankowo, Plastusiowe czytanki, Wincentyńskie Opowieści czy Gorzowskie czytanki. Następnie opisała poszczególne inicjatywy – rodziny spotykały się regularnie, tworzyły się między nimi więzi, wzajemnie się wspierały w pasjach czytelniczych dzieci, organizowano wspólne działania animacyjne i literackie.

Jak zaznaczyła, biblioteka – dzięki takim inicjatywom – staje się przestrzenią kultury, spotkania i wspólnoty, w której czytanie stanowi fundament relacji międzypokoleniowych oraz narzędzie kształtowania więzi rodzinnych i społecznych.

Metoda Lisa, czyli jak w Suchym Lesie osławiamy czytelników z biblioteką

JUSTYNA RUDOMINA
I MONIKA JABŁUSZEWSKA
- PANIE Z BIBLIOTEKI,
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2
IM. JANA PAWŁA II
W SUCHYM LESIE

Pani Justyna Rudomina i Monika Jabłuszewska - Panie z biblioteki szkolnej w Suchym Lesie przedstawiły szereg projektów, mających na celu budowanie relacji z użytkownikami oraz ich roli w kształtowaniu nawyków czytelniczych.

Tytułowa Metoda Lisa - to jak mówiły prelegentki - to sposób osławiania czytelników zaczerpnięty od lisa z "Małego Księcia" Antoine'a de Saint-Exupéry'ego - "Trzeba być bardzo cierpliwym. Na początku siądziesz w pewnej odległości ode mnie, ot tak, na trawie. Będę spoglądać na ciebie kątem oka, a ty nic nie powiesz. Mowa jest źródłem nieporozumień. Lecz każdego dnia będziesz mógł siadać trochę bliżej."

Prelegentki podkreślały znaczenie bezpośredniego kontaktu i pozytywnych doświadczeń w procesie przyciągania nowych czytelników do biblioteki.

Prelegentki zaznaczyły, że ich ulubioną formą pracy z uczniami jest metoda projektu, która pozwala angażować młodzież w różnorodne działania promujące czytelnictwo. Z wykorzystaniem tej metody zrealizowały szereg inicjatyw o charakterze edukacyjnym i twórczym.

W ramach projektu “Drzewo Franciszka” wraz z uczniami założyły ogród deszczowy, a także przygotowały filmiki i podcasty poświęcone tematyce pszczół.

Kolejna inicjatywa – “Memografia” – polegała na tworzeniu memów literackich, których znaczenie odgadywali czytelnicy.

Projekt “SOS dla poezji” zakończył się wydaniem wspólnie z uczniami tomiku

wierszy, będącego efektem ich kreatywnej pracy.

Prelegentki przedstawiły również działania realizowane w ramach projektu “Cicha przystań” – przestrzeń dobrostanu uczniów, którego celem było stworzenie miejsca sprzyjającego odpoczynkowi i wyciszeniu. Uczniowie aktywnie uczestniczyli w jego aranżacji i organizacji.

Wśród licznych inicjatyw wymieniły także organizację kącika czytelniczego, cichych przerw, Nocy w Bibliotece, spotkań przy grach planszowych oraz “Czwartkowych herbatek” – cyklicznych wydarzeń integrujących społeczność szkolną i promujących kulturę czytania.

Budowanie świadomej i zaangażowanej społeczności poprzez twórczość

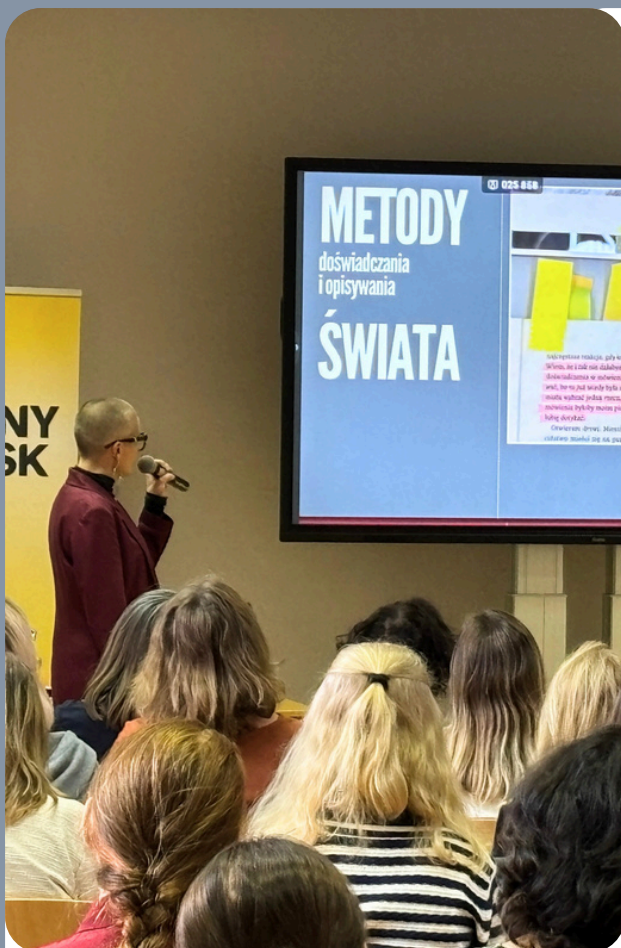
MARCELINA HALAŚ, MIEJSKA
BIBLIOTEKA PUBLICZNA
W KAMIENNEJ GÓRZE

Pani Marcelina Halaś rozpoczęła swoje wystąpienie od omówienia psychologicznych i pedagogicznych aspektów zabawy oraz twórczości. Zwróciła uwagę na ich istotny wpływ na rozwój człowieka – zarówno poznawczy i emocjonalny, jak i na proces kształtowania tożsamości oraz poczucia sprawczości. W kontekście

pedagogicznym podkreśliła znaczenie zabawy i działań twórczych dla rozwijania kreatywności, socjalizacji oraz umiejętności współpracy. Mówiła także o roli świadomie kreowanych działań kulturalnych jako narzędzia sprzyjającego pozytywnym zmianom społecznym.

W dalszej części wystąpienia prelegentka zaprezentowała projekty realizowane w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kamiennej Górze. Jednym z nich był projekt "I[NK]LUZJA OBRAZU – Biblioteczny Klub Fotografii w Kamiennej Górze", którego celem było propagowanie wiedzy o polskim dziedzictwie kulturowym w dziedzinie fotografii oraz stworzenie uczestnikom możliwości aktywnego udziału w kulturze i twórczej ekspresji.

Podczas realizacji projektu uczestnicy korzystali z fotograficznej i psychologicznej metafory lustra – symbolicznego "ja widzę ciebie, ty

widzisz mnie” – która zachęcała do refleksji nad drugim człowiekiem i relacjami międzyludzkimi. Wykorzystywano techniki fotografii dawnej i analogowej, co pozwoliło uczestnikom na spowolnienie tempa, uważne spojrzenie na świat oraz odkrycie alternatywy wobec

cyfrowego chaosu i nadmiaru współczesnej kultury wizualnej.

Kolejnym omawianym przedsięwzięciem był projekt “Dla koleżanki pytam. Artyzm Młodych w Kamiennej Górze”, skierowany do młodzieży. W jego ramach odbywały się spotkania i warsztaty łączące sztukę z aktywizmem społecznym. Jak wyjaśniła prelegentka, inicjatywa ta miała na celu stworzenie bezpiecznej przestrzeni do ekspresji emocji, buntu i niezgody, a także do rozmowy o trudnościach, z jakimi mierzy się współczesna młodzież.

Efektom tych działań były prace inspirowane sztuką współczesną, sesja fotograficzna oraz kampania społeczna, stanowiące artystyczny głos młodych ludzi i wyraz ich zaangażowania w sprawy bliskie własnemu pokoleniu.

Biblioteka w literaturze – miejsce odkryć i zbrodni

DR HAB. PAWEŁ KACZYŃSKI, PROF. UNIWERSYTETU WROCŁAWSKIEGO

Wystąpienie pana dr hab. Pawła Kaczyńskiego poświęcone było analizie powieści kryminalnych, w których biblioteka odgrywa kluczową rolę w przebiegu akcji. Prelegent przedstawił różnorodne sposoby przedstawiania biblioteki jako przestrzeni pełnej tajemnic lub miejsca, które samo ukrywa pewną zagadkę. Omówił to zagadnienie na przykładzie wybranych utworów literackich, m.in. “Nocy w bibliotece” Agathy Christie, “Wielkiego diamentu” i “Najstarszej prawnuczki” Joanny Chmielewskiej, “Imienia róży”

Umberto Eco oraz “Pana Samochodzika i Niesamowitego dworu” Zbigniewa Nienackiego.

W powieści “Noc w bibliotece” Agathy Christie biblioteka domowa, będąca typowym elementem ziemiańskiej rezydencji i symbolem spokoju, tradycji oraz intelektualnego azylu, staje się **miejscem zbrodni**. W ten sposób autorka przełamuje stereotypowy wizerunek biblioteki, nadając jej aurę tajemniczości i niepokoju.

W utworze "Wielki diament" Joanny Chmielewskiej biblioteka zlokalizowana w odziedziczonej francuskiej posiadłości staje się przestrzenią poszukiwań i odkryć. Bohaterki – bliźniaczki Joanna i Krystyna – porządkując zbiory pełne starych dokumentów i książek w różnych językach, natrafiają na trop ukrytego diamentu. Biblioteka jest tu miejscem nieuporządkowanym, pełnym historii i tajemnic, które czekają na odkrycie.

Z kolei w powieści "Najstarsza prawnuczka" ta sama autorka ukazuje bibliotekę jako miejsce przechowywania rodzinnych sekretów i wspomnień. Wnuczka, odczytując pamiętnik swojej prababki, odkrywa wskazówki prowadzące do ukrytych klejnotów – schowanych właśnie wśród starych książek, listów i dokumentów.

Biblioteka w tym ujęciu staje się nośnikiem pamięci rodu, miejscem, gdzie przeszłość splata się z teraźniejszością. Prelegent zauważył, że biblioteka w powieści to przestrzeń zaniedbana, zapomniana, lecz wypełniona historią i tajemnicami rodzinnymi, które czekają na odkrycie.

Omówiona została również biblioteka w powieści „Imię róży” Umberto Eco, przedstawiona jako labirynt wiedzy, tajemnicy i kontroli. Dostęp do niej mają nieliczni – tylko bibliotekarz może się w niej swobodnie poruszać. Wiedza staje się tu przedmiotem władzy, a sama biblioteka miejscem groźnym, pełnym symbolicznego znaczenia. Choć zbudowana według pozornego porządku, w rzeczywistości została zaprojektowana tak, by zmylić każdego, kto próbuje odkryć jej sekrety.

